

Sotatieteellistä tutkimusta Maanpuolustuskorkeakoulussa – Puolustusvoimat 100 vuotta -juhlateos

Suomen puolustusvoimat 100 vuotta –juhlateos julkistettiin 30.5.2018 Helsingin Senaatintorilla
Puolustusvoimat 100 vuotta -juhlatiivon 30.5.-4.6.2018 yhteydessä. (Kuva: Puolustusvoimat / Santeri Rahikka)

Suomen puolustusvoimien 100-vuotisjuhlavuosi on tämän vuosikirjan ilmestyessä siirtynyt jo historian lehdille. Juhlavuotta on vietetty monissa eri tilaisuuksissa ja juhlaa on kunnoiteltu muun muassa useiden menneittä vuosisataa tarkastelevien historiajulkaisujen kautta. Maanpuolustuskorkeakoulun yksi keskeisimmistä juhlavuoden tuotteista on ollut Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -juhlateos. Viiden vuoden mittainen kirjaprojekti osui maaliin 30. toukokuuta 2018. 550-sivuinen teos julkistettiin Helsingissä Senaatintorilla osana Puolustusvoimat 100 vuotta -juhlatiivkoa.

Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -teos luo uusimpaan tutkimustietoon perustuvan kuvan Puolustusvoimien ensimmäisestä vuosisadasta, mutta lisäksi teoksen suunnittelussa ja kirjoitusprosessissa on nähtävissä yleisemminkin monia Maanpuolustuskorkeakoulussa tehtävälle sotatieteelliselle tutkimukselle ominaisia piirteitä. Kirjan johtavana teemana on

suomalaisen puolustusjärjestelmän historiallisen kehityksen tarkastelu. Tavoitteeseen on pyritty huolellisella suunnittelulla, ammattitaitoisten kirjoittajien valinnalla sekä akateemisella käsikirjoitustekstien vertaisarvioinnilla.

Vertaisarvioinnin avulla teksti, joka koostuu noin 30 kirjoittajan artikkeleista, on saatu laadultaan mahdollisimman yhteismitalliseksi. Viime vuosina akateemisen sotatieteellisen tutkimuksen määrä on Maanpuolustuskorkeakoulussa kasvanut, mikä näkyy myös Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -teoksen kirjoittajakunnassa. Valtaosa kirjoittajista on tohtorikoulutuksen läpikäyneitä. Tätä vaatimusta voidaan pitää sotatieteellisen tutkimustradition kehittämisen näkökulmasta ainoana kestävässä tienä.

Huolellisella suunnittelulla tässä yhteydessä tarkoitetaan teoksen rakenteen ja tutkimussuunnitelman perusteellista

ennakkopohdintaa. Puolustusjärjestelmämme historiallisen kehityksen analysointi yhden niteen laajuksena ei olisi ollut mahdollista ilman seikkaperäistä tutkimussuunnitelmaa. Kuten sotatieteellisessä tutkimuksessa yleensä, tutkimusongelma konkretisoituu tutkittavan teeman rajausten kautta.

Juhlateoksen rakenne on kaksiosainen. Ensimmäisessä osassa luodaan yleiskatsaus itsenäisyytemme ajan ensimmäisen vuosisadan puolustusvoimiin. Toisessa osassa lyhyiden, pääosin alle viidentoista sivun laajuisten erillisartikkelien avulla syvennytään yksityiskohtaisempiin tapahtumaketjuihin. Tällä tavoin pystytään samaan niteeseen sisällyttämään niin yleisempiä laajoja kehityskulkuja kuin pikkupiirteisempiä, yksityiskohtaisempien teemojen analysointiakin.

Sotatieteellinen tutkimus ja akateeminen vapaus eivät ensi lukemalta sovi saumattomasti yhteen. Käsillä olevassa teoksessa nämä asiat kuitenkin kiinnittyvät yhteen luontevalla tavalla. Teoksen sivuilla käsitellään onnistumisten lisäksi epäonnistumisia, faktojen lisäksi sensitiivisiä asioita ja rauhan ajan kehitystyön lisäksi myös sodan karua arkea. Koska Maanpuolustuskorkeakoulun ja Puolustusvoimien tutkimusresurssit ovat rajallisia, ehkä akateeminen vapaus pitäisikin nähdä ennen kaikkea edellä kuvatusti valitun tutkimusteeman ennakkoluulottomana käsittelynä eikä tutkimusteemojen rajattomaan valinnanvapauteen liittyvänä asiana.

Toisaalta Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimusresurssien rajallisuus näkyy niin rahoituksen kuin opintoja ohjaavan henkilöstön määrässäkin. Yksi tunnistettu uhka rajallisten

tutkimusresurssien hyödyntämisessä on se, että ne sirpaloituvat sotatieteiden laajaan kenttään. Sotatieteellisen tutkimuskentän sisällä on pystyttävä luomaan tutkimukselliset painopisteet puolustusjärjestelmän kehityksen tutkimisen kannalta olennaisimpiin ytimiin.

Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustraditiossa uuden tiedon tuottaminen on perinteisesti nähty voimakkaimpana tutkimustavoitteena. Sotahistoriassa, kuten sotatieteissä usein yleisemminkin, uusi tutkimustieto perustuu aikaisemman tiedon pohjalle sitä muuttaen tai tarkentaen. Tämä niin sanottu tutkimustiedon kumuloituminen toteutuu myös Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -teoksessa, joka pohjautuu aikaisempaan tutkimustietoon mutta täydentää vallitsevaa käsitystä ja nostaa esiin aikaisemmin tuntemattomia tapahtumaketjuja itsenäisyyden ajan ensimmäisen vuosisadan puolustusvoimista.

Tieteen filosofinen perusajatus siitä, että tutkimuksen myötä syntyy tuloksia, mutta ne ovat erittäin harvoin jos käytännössä koskaan lopullista totuutta, koskee niin sotatieteellistä tutkimusta kuin akateemista tutkimusta ylipäänsä. Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -teoksen yleisosoio ja sitä täydentävät vajaa 60 erillisartikkelia tekevät teoksesta kattavan lähde- ja Puolustusvoimien dokumentoituun historiaan. Teos on kuitenkin lopullisen totuuden sijaan pikemminkin lähtölaukaus monien kirjassa esiin nostettavien kehityskulujen jatkotutkimukselle.

Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -teoksen suurin anti koskeekin jatkotutkimuskentän määrittelyä. Sotahistoriallisen pelikentän jäsentely muodostaa analogian sotatieteellisen tutkimuskentän vaatimuksiin yleisemminkin. Sotatieteellisellä tutkimuksella on yhä vahvistuva paikkansa myös tulevaisuudessa, sillä suomalaisen puolustusjärjestelmän kehittämisestä on yhä kiihtyvällä tahdilla löydettävissä lukemattomia osakokonaisuuksia, jotka yhtäältä ansaitsevat ja toisaalta tarvitsevat lisätutkimuksia.

Sotatieteellisen tutkimuksen tekemisen tarve Puolustusvoimissa on tunnistettu. Vuosina 2003–2018 on Maanpuolustuskorkeakoulussa valmistunut noin 50 sotatieteiden tohtoria. Parhailtaan valmisteilla on lisäksi noin sata väitöskirjaa. Valtaosa opiskelijoista tekee tutkimustaan virkatyönsä ohessa, mikä eittämättä pidentää tutkimusten kestoa merkittävästi. Kysymys kuuluukin, miten varmistamme entistä tehokkaammin sen, että Puolustusvoimien organisaation sisällä tutkimukseen tarvittava aikaresurssi kohtaa tutkimusta tekevät henkilöt.

Kirjoittaja:

Sotahistorian apulaisprofessori Mikko Karjalainen työskentelee Maanpuolustuskorkeakoulun sotataidon laitoksella. Karjalainen toimi Suomen puolustusvoimat 100 vuotta -teoksen päätoimittajana.

SUOMEN PUOLUSTUSVOIMAT 100 VUOTTA

